

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาหลายประการ ที่สำคัญคือ การจัดการศึกษายึดหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมกระบวนการคิดและความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้การจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนยังให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากขึ้น ดังมาตรา 7 ซึ่งกล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ว่ามุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา 24 กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมต่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 23-25)

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล ตามหลักการ ข้อ 3 ว่า พัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย (กรมวิชาการ. 2546 : 5) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐาน

คุณลักษณะที่ฟังประสงค์ไว้ 12 ข้อ กล่าวไว้ในข้อ 9 ว่า ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย (กรมวิชาการ. 2546 : 31) สัมพันธ์กับความสามารถตามวัยหรือคุณลักษณะตามวัยในพัฒนาการด้านสติปัญญา ของเด็กอายุ 3 ปี ว่า เด็กสนใจนิทานและเรื่องราวต่าง ๆ เด็กอายุ 4 ปี รู้จักใช้คำถามทำไม เด็กอายุ 5 ปี รู้จักใช้คำถาม ทำไม อย่างไร (กรมวิชาการ. 2546 : 32-34)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย การใช้ภาษา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กด้านสติปัญญาช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญในด้านการใช้ภาษา ได้แก่ การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การฟังเรื่องราวนิทานคำคล้องจองคำกลอน การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กเขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ (กรมวิชาการ. 2546 : 37) ดังนั้นการที่เด็กได้ฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน จึงเป็นการส่งเสริมการใช้ภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย จะเห็นได้ว่า ภาษามีความสำคัญมากสำหรับมนุษย์เรา เพราะภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่ก่อกำเนิดมาพร้อมกับความเป็นมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ทารกคลอดจากครรภ์มารดา เมื่อเจริญเติบโตก็จะมีพัฒนาการทางภาษา เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทุก ๆ ด้านและเหมาะสมอย่างยิ่งในการปูพื้นฐานการเรียนรู้ทุกเรื่อง ดังนั้นเด็กปฐมวัยจึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

พัฒนาการทางภาษาในเด็กนั้นมีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นการนำเด็กเข้าสู่โลกใหม่ต่อไป และภาษาถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ความคิดต่าง ๆ จะถ่ายทอดคู่กันโดยผ่านภาษา สรุปได้ว่า ภาษาเป็นเครื่องมือที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ทำให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน (นภนทร ธรรมบวร. 2549 : 113)

การใช้ภาษาเป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัย ได้แก่ การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตัวเอง การอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็กอ่านภาพหรือ

สัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน เรื่องราวที่สนใจ (กรมวิชาการ. 2546 : 37)

การจัดประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัย ครูจะต้องจัดให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้นทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ได้พัฒนาทางภาษา ใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ ครูจึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2546 : 40-42)

สอดคล้องกับมโนทัศน์จำเป็นทางภาษาที่เด็กควรได้รับความไว้มโนทัศน์แรกคือความเข้าใจในการฟัง คือการฟังสำหรับวัตถุประสงค์ที่แตกต่าง เช่น การฟังนิทาน หนังสือนิทานเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการขยายขอบเขตการเรียนรู้ทางภาษาของเด็ก เพราะเริ่มจากความสนุก เด็กชอบนิทาน และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง (คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2554 : 145-151) ซึ่งกิจกรรมที่สอดคล้องกับทักษะการฟังและส่งเสริมทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย เริ่มต้นจากนิทาน หนังสือหรือวรรณกรรมเป็นสื่อทางภาษาที่ถ่ายทอดเรื่องราวได้อย่างยอดเยี่ยม มีหนังสือมากมายหลายประเภทล้วนไขปริศนาของโลกผ่านภาษาและตัวอักษรที่งดงามตามมุมมอง ประสบการณ์ตรง รวมทั้งจินตนาการของคนอย่างระมัดระวัง กอปรด้วยเสน่ห์ที่เฉพาะตัวขับเคลื่อนจินตนาการของผู้อ่าน ได้เห็นภาพชีวิตในหนังสือ ที่โลดแล่นไปตามตัวอักษรแต่ละตัวอย่างมีชีวิต ดังที่ว่า ภาษาและการรู้หนังสือ เริ่มจากหนังสือนิทานคิติดักเล่ม

(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2554 : 126)

นิทานเป็นสื่อที่มีพลังมากมายในการเปลี่ยนแปลงเด็ก เด็กสามารถตอบสนองต่อการเล่านิทานได้เป็นอย่างดีตั้งแต่ในวัยทารกเนื่องจากคำพูดผ่านเข้าสู่เด็กโดยการสัมผัสเสียง เป็นกระแสความรู้สึกสู่สมองของเด็กและสร้างเป็นภาพเคลื่อนไหวในจินตนาการด้วยกระแสเสียงมิใช่ด้วยความหมายของคำ (มานิตา ลิโทชวลิต. 2544 : 1) นิทานนับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กให้สูงขึ้น นิทานนอกจากจะช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การพูด ให้ความรู้ ความสนุกสนาน จินตนาการแก่เด็กแล้ว นิทานยังช่วยฝึกสมาธิให้เด็กรู้จักสำรวจใจให้จดจ่ออยู่กับเรื่องที่ฟัง ซึ่งเป็นพื้นฐานการเตรียมความพร้อมด้านการอ่านหนังสือ และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็กไปพร้อมกัน ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและอารมณ์ที่ดีตามมา และที่ผ่านมามีงานวิจัยที่สนับสนุนว่านิทานทำให้เด็กฉลาดได้

(ฉหทัย ทิวไผ่งาม. 2547 : 1) ครูจึงควรนำกิจกรรมการเล่านิทาน มาใช้ในการเรียนการสอน

เด็กเล็กให้มาก ๆ (พรทิพย์ วิน โทมินทร์. 2542 : 4) กิจกรรมนิทานเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการเด็กและช่วย สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีให้กับเด็กและเป็นกิจกรรม ที่ช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้แก่เด็ก นิทานเป็นตำราของเด็กปฐมวัย เป็นสื่อที่ใช้ใน การสนอง ความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก สร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กทั้งทางด้านสังคม อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม ช่วยให้เด็กสามารถรับรู้ เข้าใจ ทำให้เด็กซึมซับและรับความรู้ไว้ตามหลักการทาง ทฤษฎี ของเพียเจต์ (Piaget) ว่าด้วยการคิดเพื่อพัฒนาความรู้ใหม่และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับ การนำ กิจกรรมการเล่านิทาน ไปใช้ในการเรียนการสอน (กุลยา ดันติผลาชีวะ. 2548 : 32)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับปฐมวัย นิทานมีความสำคัญและมีประ โยชน์ ต่อเด็กมากช่วยยั่วให้เด็กเกิดความสนใจ อยากอ่านหนังสือทำให้รักหนังสือ เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน สบายใจ ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตนิทานบางเรื่องช่วยให้เด็กยอมรับความจริง ในชีวิต ช่วยเสริมสร้างอุปนิสัยที่ดี มีน้ำใจ ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง ฝึกการมีสมาธิในการฟัง ฝึกให้เด็กรู้จักคิดตามเรื่อง ฟังรู้เรื่อง อันจะเป็นผลดีต่อเด็กเมื่อ โตขึ้น สามารถฟังครุ ฐ์เรื่อง และอ่านหนังสือจับใจความ ได้ ฝึกให้เด็กสามารถถ่ายทอดเรื่อง ได้ (พรทิพย์ วิน โทมินทร์. 2542 : 5-6) นิทานช่วยสร้างภาพขึ้นในสมองเด็ก เด็กฟังนิทานและเห็นหนังสือจากที่ ต่าง ๆ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนตั้งแต่ปฐมวัย เด็กจะประสบผลสำเร็จในการอ่านและเขียน ทั้งยังได้ พัฒนาทักษะการคิดอย่างกว้างขวาง และยังได้ยกคำกล่าวของอัลเบิร์ต ไอสไตน์ ที่กล่าวว่า ถ้า ต้องการให้เด็กฉลาดก็ต้องเล่านิทานให้เด็กฟัง แต่ถ้าต้องการให้เด็กฉลาดมากยิ่งขึ้นก็ต้องเล่านิทาน มาก ๆ หลาย ๆ เรื่อง (อารี สัมหลวี. 2543 : 3)

โรงเรียนบ้านคูบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ได้รับการ ประเมินภายนอกกรอบสอง ผลการประเมินปรากฏว่า คุณภาพมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐาน ที่ 4 ตัวบ่งชี้ที่ 4.3 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจด้วยภาษาพูด ฟัง เรื่องราว ท่าทาง การเขียนสัญลักษณ์ ความสามารถในการสะท้อนความคิดและความรู้สึกลึกภายใน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ระดับคุณภาพพอใช้ (รายงานการประเมินภายนอกกรอบสอง โรงเรียนบ้านคูบัว. 2552 : 7)

จากปัญหาดังกล่าวจะต้องได้รับการแก้ไขพัฒนามาตรฐานการศึกษาปฐมวัยให้อยู่ใน ระดับคุณภาพดี หรือดีมาก จึงได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารดังกล่าว พบว่าการใช้เอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้าน พัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาล เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ เพราะเอกสาร ประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านเป็นเอกสาร มีรูปภาพประกอบทุกหน้า ภาพประกอบเป็นส่วน สำคัญของหนังสือเด็ก หนังสือสำหรับเด็กจะต้องมีภาพประกอบเสมอ บางเล่มมีภาพน้อย บางเล่ม

มีภาพมากจัดเป็นประเภทหนังสือภาพ (Picture Book) สัดส่วนของภาพกับเนื้อเรื่องขึ้นอยู่กับวัยของผู้อ่าน เด็กอายุน้อยภาพต้องมีมาก เด็กอายุมากภาพมีน้อยลงก็ได้ ด้านตัวอักษรใหญ่ชัดเจน ทำให้เด็กสนใจอยากอ่านอยากดูช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยสร้างความคิดคำนึง ความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก พัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญตามวัย (จินตนา ไบกาซูยี. 2542 : 12- 27) ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ครูผู้สอน สามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายแห่งการจัดการศึกษา ที่มุ่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ และกล่าวได้ว่า เอกสารประกอบการเรียนมีส่วนช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งยังส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อ 9 ที่กล่าวไว้ว่า ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย และใช้เอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยให้อยู่ในระดับสูงขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้าน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ต่อการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านมีทักษะทางภาษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้เอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2
2. เป็นแนวทางการพัฒนาทักษะทางภาษานักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 สำหรับครูผู้สอนในระดับปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้าน
3. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการเสริมสร้างและพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านเพื่อจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในกลุ่มโรงเรียนคูเมือง 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 9 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวม 125 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านคูบัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำนวน 24 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มโดยใช้วิธีจับสลาก

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

- 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้าน
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งหมด 8 ชั่วโมง ทดลองในระหว่างวันที่ 6 สิงหาคม 2555 ถึง วันที่ 30 สิงหาคม 2555 ไม่รวมเวลาการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ใช้นิทานพื้นบ้านเกี่ยวกับสัตว์ นิทานอธิบายเหตุและสรุปรวมนิทาน จำนวน 8 เรื่อง ประกอบด้วยเนื้อหาของนิทาน ไบงาน ไบกิจกรรม และแบบทดสอบย่อย ใช้เมื่อจบเนื้อหาของนิทานแต่ละเรื่อง ซึ่งมีนิทานดังนี้

4.1	นิทานเกี่ยวกับสัตว์ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่	
4.1.1	แพะกับหมาป่า	เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
4.1.2	นกฮูกกับช้าง	เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
4.1.3	เต่ากับงู	เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
4.1.4	กระต่ายกับเต่า	เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
4.1.5	สุนัขจิ้งจอกกับไก่บ้าน	เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
4.2	นิทานอธิบายเหตุ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่	
4.2.1	ทำไมควายไม่มีฟันบน	เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
4.2.2	ทำไมเต่าจึงมีกระดองเป็นลวดลาย	เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
4.2.3	ทำไมคนจึงตบขุง	เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน หมายถึง การสร้างหรือออกแบบรายละเอียดของเอกสารประกอบการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเอกสารประกอบการเรียนที่มีเนื้อหาเป็นนิทานพื้นบ้าน ในเล่มมีภาพวาดประกอบ คือ ภาพปก ภาพเริ่มเรื่อง ภาพกลางเรื่อง ภาพจบเรื่อง และมีใบงาน ใบกิจกรรม และแบบทดสอบย่อย ขนาดกระดาษ เอ 4 เพื่อใช้ประกอบการเล่านิทานพื้นบ้านในแต่ละเรื่อง โดยภาพสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง คือ การเกริ่นนำ การเริ่มเรื่อง การเล่าเรื่อง และการสรุปเรื่อง เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้มีคุณภาพอยู่ในระดับดีตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. เอกสารประกอบการเรียน หมายถึง สื่อการเรียนที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม โดยมีเนื้อหาเป็นนิทานพื้นบ้าน ในเล่มประกอบด้วยข้อความ และรูปภาพ มีจำนวน 8 เล่ม

3. นิทานพื้นบ้าน หมายถึง นิทานเฉพาะถิ่นที่นำมาใช้เป็นสื่อพัฒนาทักษะทางภาษา ประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านเกี่ยวกับสัตว์ และนิทานอธิบายเหตุ จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่

3.1	นิทานเกี่ยวกับสัตว์
3.1.1	แพะกับหมาป่า
3.1.2	นกฮูกกับช้าง
3.1.3	เต่ากับงู
3.1.4	กระต่ายกับเต่า
3.1.5	สุนัขจิ้งจอกกับไก่บ้าน
3.2	นิทานอธิบายเหตุ

3.2.1 ทำไมควายไม่มีฟันบน

3.2.2 ทำไมเต่าจึงมีกระดองเป็นลาวดลาย

3.2.3 ทำไมคนจึงตบยุง

4. ทักษะทางภาษา หมายถึง พฤติกรรมของเด็กที่วัดได้จากแบบทดสอบความสามารถทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

4.1 ด้านการฟัง หมายถึง ความสามารถในการจำแนกเสียง และการปฏิบัติตามคำสั่ง

4.2 ด้านการพูด หมายถึง ความสามารถในการพูดบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ จากภาพและพูดเล่าเรื่องราวให้เกี่ยวข้องกับสอดคล้องกับภาพ

4.3 ด้านการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการจำแนกความเหมือนความต่างของภาพและการเข้าใจความหมายของคำ

4.4 ด้านการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อและนิ้วมือในการลากเส้นตามรอยประ และการวาดภาพระบายสีตามแบบ

5. ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการเรียน หมายถึง คุณภาพของเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษา สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่วัด ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม ใบบอกกิจกรรม และทดสอบย่อย ในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนระหว่างการทดลอง

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่วัด ได้จากแบบทดสอบวัดทักษะทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน หลังเสร็จสิ้นการทดลอง

6. แบบทดสอบวัดทักษะทางภาษา หมายถึง ชุดคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปเ้าหรือชักนำให้นักเรียนตอบเพื่อประเมินทักษะทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีทั้งหมด 40 ข้อ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 3 ตัวเลือก

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกชอบ พอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนนิทานพื้นบ้านพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

8. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านคูบัว อำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555